

BELEIDSPLAN JEUGD IJMOND
Opgroeien in de IJmond
Versie gemeente Beverwijk

Versie 18-08-2017

1. INLEIDING	1
1.1 ACTUALISEREN VAN HET JEUGDBELEID.....	1
1.2 INWONERS DENKEN MEE	1
1.3 ONZE PARTNERS	2
1.4 REIKWIJDTE EN GELDIGHEID.....	2
1.5 LEESWIJZER.....	3
2. VISIE, THEMA'S EN UITGANGSPUNTEN	4
2.1 VISIE VAN DE IJMONDGEMEENTEN	4
2.2 DE VISIE ONDERVERDEELD IN 5 THEMA'S	4
2.3 BELANGRIJKE PUNTEN BIJ HET BEREIKEN VAN DE BELEIDSDOELEN	4
3. THEMA'S	6
3.1 JEUGDIGEN GROEIEN OP IN EEN POSITIEF OPGROEI- EN OPVOEDKLIMAAT	6
BELEIDSDOELEN	9
3.2 JEUGDIGEN HEBBEN EEN GEZONDE LEVENSTIJL	12
BELEIDSDOELEN	14
3.3 JEUGDIGEN KUNNEN HUN TALENT ONTPLOOIEN	16
BELEIDSDOELEN	18
3.4 JEUGDIGEN GROEIEN OP IN EEN VEILIGE OMGEVING.....	20
BELEIDSDOELEN	22
3.5 JEUGDIGEN ONTVANGEN PASSENDE JEUGDHULP.....	24
BELEIDSDOELEN	29
4. HOE GAAN WE HET BELEID UITVOEREN EN EVALUEREN?	32
4.1 UITVOERING VAN HET BELEID	32
4.2 MONITORING EN EVALUATIE VAN HET BELEID.....	32

Mindmap

1. Inleiding

1.1 Actualiseren van het jeugdbeleid

Sinds de gemeenten in 2015 verantwoordelijk zijn geworden voor de jeugdhulp, is er veel veranderd. Ter voorbereiding op de decentralisatie is begin 2014 het IJmondiale beleidsplan 'Jeugd, onze zorg' vastgesteld. Hoe het landschap er vanaf 2015 precies uit zou zien, wisten we op dat moment nog niet. Bijvoorbeeld de overgang van de Jeugdwet naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voor jongeren die jeugdhulp krijgen en 18 jaar worden, of de samenwerking tussen verschillende partijen die de toegang vormen tot jeugdhulp. De nieuwe inzichten en veranderingen vragen om een nieuwe jeugdnota. Voor Heemskerk en Velsen vervangt dit beleidsplan ook de huidige nota's voor lokaal jeugdbeleid. Voor Beverwijk is het een aanvulling op de geldende 'Beleidsagenda Jeugd'.

Jeugd- en jeugdhulpbeleid in één nota

Dit beleidsplan beschrijft wat we in de IJmond doen voor onze jeugd: van vrijetijdsbesteding tot preventieve ondersteuning en specialistische jeugdhulp. Door te investeren in vroegsignalering en preventie willen we voorkomen dat problemen van jeugdigen en gezinnen erger worden en zij specialistische jeugdhulp nodig hebben. Als er specialistische ondersteuning nodig is, wordt dit zo snel mogelijk en passend ingezet. Zo krijgen onze jeugdigen eerder passende ondersteuning.

Gezamenlijk opgesteld met lokale accenten

De gemeenten in de IJmond werken intensief samen op het jeugdbeleid. Bijvoorbeeld voor de inkoop van de jeugdhulp en de uitvoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Daarom is deze nota opgesteld in gezamenlijkheid en vanuit een gemeenschappelijke visie. Omdat jeugdbeleid op het gebied van preventie en algemene voorzieningen grotendeels lokaal wordt uitgevoerd, is de nota aangevuld met lokale accenten. Op die manier kan worden aangesloten bij lokaal geldende beleidsnota's op gebieden die verband houden met het jeugdbeleid.

1.2 Inwoners denken mee

De afgelopen tijd organiseerden wij een veelvoud aan activiteiten, om van jeugdigen en hun ouders te horen welke vraagstukken zij belangrijk vinden. Voor het opstellen van het beleidsplan maakten wij gebruik van de opbrengsten van deze activiteiten en van de volgende relevante onderzoeken uit 2016 en 2017:

- Spiegelgesprekken met ouders over hun ervaring met het CJG en jeugdhulp (uitgevoerd door bureau de Xpeditie)
- Cliëntervaringsonderzoek toegang (uitgevoerd door DSP)
- Café Jong (in de gemeente Beverwijk)
- Spiegelgesprekken met jeugdigen en hun ouders in het kader van het 18-/18+ project
- Spiegelgesprekken met jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel (bij de Jeugd en Gezinsbeschermers)
- CJG evaluatie (uitgevoerd door K2 Next Generation)
- Aanbieders spreken regelmatig cliënten over hun ervaringen en hebben cliëntraden. Wij halen deze informatie op via de periodieke contractgesprekken.
- Specifieke uitvraag via een advertentie op Facebook (flitspeiling) aan alle jongeren in de IJmond gemeenten (in samenwerking met HowAboutYou)
- Pleegzorgjongeren zijn bevraagd naar hun ervaringen via een app die beschikbaar is gesteld door Stichting Kinderpostzegels, Mijn Andere Thuis genaamd.

- De WMO-raden IJmond hebben geparticipeerd en advies gegeven.

Daarnaast maakten wij gebruik van meerdere (structurele) IJmondiale onderzoeken die het welzijn van de inwoners peilen:

- Jeugdmonitor Emovo
- Kindermonitor
- Kinderen in tel (landelijk onderzoek)
- Cijfers van het zorggebruik in de IJmond
- Waarstaatmijngemeente.nl/ CBS Statline
- NJI (Nederlands Jeugd Instituut) onderzoek naar het zorggebruik

1.3 Onze partners

Samen met onze partners hebben wij de ambitie onze samenwerking verder te versterken en deze toekomstbestendig in te richten. Voor het transformeren en uitvoeren van het jeugdbeleid zijn onze partners onmisbaar. Naast het contact met inwoners hebben wij daarom gesproken met het onderwijs, diverse maatschappelijke partners rond preventie van jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp en jeugdhulpaanbieders. Wij spraken onder andere met Parnassia, Mentaal Beter, SIG, Hartenkampgroep, Kenter, Lijn5, Halt, de welzijnsorganisaties, Socius, de politie, de samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs¹, de kinderopvang, MEE, Veilig Thuis, leerplicht, JGZ, GGD, OOK, JGB, CJG en de sociale teams. Daarnaast dachten de diverse interne collega's sociaal domein mee.

Uit de gesprekken kwamen verschillende belangrijke onderwerpen, doelgroepen of maatschappelijke problemen naar voren. Om te zorgen dat alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen, vinden onze partners het ook belangrijk dat kinderen zich zowel in de thuissituatie als op school, in een positief opgroei- en opvoedklimaat bevinden. Speerpunt daarbij is het goed laten aansluiten van de preventieve en specialistische jeugdhulp op de ondersteuningsstructuur op school. Dit vraagt een goede samenwerking tussen gemeenten en het onderwijs.

De opbrengsten van de gesprekken met onze partners zijn vertaald in de beleidsthema's en -doelen in dit beleidsplan.

1.4 Reikwijdte en geldigheid

Dit beleidsplan geldt van 1-1-2018 tot en met 31-12-2021 en gaat over alle jeugdigen van 0 tot 23 jaar en hun ouders die in de IJmond gemeenten wonen².

Samenhang met andere nota's

Alles hangt met alles samen, jeugd is overal. Daarom verwijzen we in dit beleidsplan naar beleid dat al is opgeschreven. Bijvoorbeeld sportbeleid, armoedebeleid, cultuurbeleid, vrijwilliger- en mantelzorgbeleid en beleid over de algemene voorzieningen.

¹ De schoolbesturen in de IJmond-gemeenten zijn verdeeld in drie samenwerkingsverbanden Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJmond, Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Midden-Kennemerland, Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zuid-Kennemerland.

² Of volgens het woonplaatsbeginsel uit de Jeugdwet onder verantwoordelijkheid van de IJmond gemeenten vallen.

Uitvoering wordt per jaar beschreven

Om de uitvoering van dit beleidsplan vast te leggen, stellen wij ieder jaar een uitvoeringsagenda op. Daarin staat opgenomen op welke momenten de activiteiten, projecten, pilots of specifiek preventief aanbod worden ingezet om de beschreven beleidsdoelen te behalen. Hierbij maken wij enerzijds onderscheid tussen de regionale en de lokale activiteiten en anderzijds tussen doelgroepen, zoals leeftijd of mate van kwetsbaarheid.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de visie, thema's en uitgangspunten van dit beleidsplan. In hoofdstuk 3 komen de vijf beleidsthema's inhoudelijk aan bod: per thema zijn de visie, de huidige stand van zaken en wettelijke verplichtingen beschreven. Onderaan elk thema hebben we onze beleidsdoelen en –acties opgenomen inclusief de gewenste resultaten. Hoofdstuk 4 geeft weer hoe we de voortgang bewaken en willen evalueren.

Onderstaande tabel is opgenomen ter achtergrondinformatie, deze wordt in een afbeelding opgenomen bij de inleiding:

Het aantal jeugdigen per gemeente peildatum 1/1/2017	Beverwijk	Heemskerk	Velsen
leeftijd 0-4 jaar	2.195	1.826	3.310
leeftijd 5-9 jaar	2.250	2.006	3.357
leeftijd 10-14 jaar	2.286	2.184	3.809
leeftijd 15-24 jaar	4.588	4.611	8.337
Totaal	11.319	10.627	18.813

Tabel 1. Het aantal jeugdigen per gemeente peildatum 1/1/2017

2. Visie, thema's en uitgangspunten

2.1 Visie van de IJmondgemeenten

Veilig opgroeien, meedoen en je talenten ontwikkelen. Dit zijn belangrijke onderwerpen die terug komen in de verschillende lokale nota's rond de jeugd, of onderwerpen die te maken hebben met jeugd. Deze overeenkomsten vormen samen de visie voor het IJmondiale jeugdbeleid.

De visie luidt:

Jeugdigen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien. Ze moeten hun talenten kunnen ontwikkelen ongeacht een eventuele beperking, om uiteindelijk naar vermogen mee te kunnen doen in de maatschappij.

De visie sluit aan bij de uitgangspunten zoals die opgenomen zijn in het 'Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap': alle jeugdigen moeten naar vermogen mee kunnen doen. In de uitwerking van de thema's wordt beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan de visie.

2.2 De visie onderverdeeld in 5 thema's

Om concrete doelen te kunnen stellen, is deze visie onderverdeeld in vijf thema's.

1. Jeugdigen groeien op in een positief opvoed- en opgroei-klimaat
2. Jeugdigen hebben een gezonde levensstijl
3. Jeugdigen kunnen hun talent ontplooiën
4. Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving
5. Jeugdigen hebben toegang tot passende jeugdhulp

2.3 Belangrijke punten bij het bereiken van de beleidsdoelen

Bij het behalen van de in hoofdstuk drie geformuleerde beleidsdoelen, staat een aantal uitgangspunten centraal.

De jeugd staat centraal

Bij de invulling van dit plan zijn jeugdigen en hun ouders op verschillende manieren betrokken, zoals hierboven beschreven. Ook bij de uitvoering en het opstellen van de uitvoeringsagenda willen we jeugdigen en hun ouders betrekken. Door middel van het IJmondiale Project Innovatie Participatie wordt gewerkt aan de structurele invulling van burgerparticipatie, waaronder jeugdparticipatie. Het uitgangspunt is beleid waarbij jeugdigen niet alleen het lijdend onderwerp zijn, maar ook betrokken zijn bij de voorbereiding, invulling en uitvoering. Dit doen we op manieren die aansluiten bij de belevingswereld van jeugdigen en door middel van onderwerpen die hen aanspreken.

Preventie en vroegsignalering versterken

Wij vinden het belangrijk om te investeren in opvoeden en opgroeien. Professionals en mede-opvoeders zijn alert op signalen van problematiek bij jeugdigen. Vroegtijdig signaleren en het

inzetten van preventieve ondersteuning kan ervoor zorgen dat bestaande problematiek niet erger wordt. Op de lange termijn leiden preventieve interventies tot betere schoolprestaties, minder gedragsproblematiek, minder delinquent gedrag en een lager beroep op professionele ondersteuning. Daarnaast zorgt het voor een positieve invloed op het welzijn van het gezin en de relatie van de ouders onderling.

Hulp wordt tijdig, passend en dichtbij ingezet

De inzet van hulp en ondersteuning is het meest effectief op de plek waar de problemen het meest voorkomen, namelijk in het gezin, in de wijk en op school. De ondersteuning moet daarbij gericht zijn op het herstel en (terug)krijgen van de regie op het eigen leven. Uitgangspunten hierbij zijn: demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren. Wanneer er hulp wordt ingezet, ervaart een gezin zo min mogelijk doorverwijzingen (schakels) en is er sprake van duidelijke casusregie.

Integrale aanpak

Algemeen uitgangspunt is dat problemen integraal worden aangepakt en dat organisaties daarin samenwerking zoveel mogelijk opzoeken. Dit geldt in het bijzonder voor de aansluiting met Passend Onderwijs. De impulstrajecten die vanuit de samenwerkingsverbanden passend onderwijs primair- en voortgezet onderwijs zijn gestart, dragen bij aan de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp. Om een goede samenwerking tussen de professionals te realiseren, stemmen de gemeenten en de samenwerkingsverbanden af via het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) Passend Onderwijs.

De integrale aanpak heeft ook betrekking op de gemeente zelf. We werken als gemeenten Sociaal Domein breed, hierbij hoort ontkokering en integraal werken. De gemeenten maken ook zelf een transformatie door.

3. Thema's

3.1 Jeugdigen groeien op in een positief opgroei- en opvoedklimaat

Elk kind verdient een gezonde, kansrijke en veilige toekomst. Een goede ontwikkeling van de lichamelijke, emotionele en psychische gezondheid in de eerste levensjaren is de basis voor gelijke kansen en goed burgerschap in latere jaren.

Wij vinden het belangrijk dat alle jeugdigen over voldoende sociale vaardigheden beschikken om zichzelf te redden in de maatschappij. Door op te groeien in een positief opgroei- en opvoedklimaat, zowel in de thuissituatie als op school, kunnen jeugdigen zich optimaal ontwikkelen. Wij vinden het belangrijk dat jeugdigen zo veel mogelijk opgroeien in een gezinssituatie en dat zij deelnemen aan het normale leven. Daar hoort bij dat zij gebruik maken van de reguliere voorzieningen zoals kinderopvang, onderwijs en voorzieningen rond vrijetijdsbesteding.

Hoe staat het ervoor

Preventieve opvoedondersteuning

Opvoedingsondersteuning betreft alle ondersteuning aan ouders met een opvoedvraag of -probleem. Veel ouders hebben vragen over de opvoeding van hun kinderen. Een deel daarvan zijn eenvoudige vragen, bijvoorbeeld over bedtijd. Voor hen biedt een gesprek met andere ouders, vrienden of familie vaak voldoende uitkomst. Andere ouders hebben meer ingewikkelde vragen, bijvoorbeeld over probleemgedrag. Uit de Kindermonitor 2014 blijkt dat 27% van de ouders van 4 t/m 11-jarigen in de IJmond, zorgen heeft over de opvoeding en daarbij behoefte heeft aan deskundige hulp. Hiervan geeft ongeveer 7% aan vaak of (bijna) altijd zorgen te hebben. Voor deze ouders bieden wij binnen de IJmondgemeenten opvoedondersteuning.

Deze beleidsnota stelt geen aanvullende beleidsdoelen over preventieve opvoedondersteuning. De ondervraagde partners binnen de IJmond geven namelijk aan dat er een dekkend ondersteuningsaanbod voor ouders en kinderen met opvoedvragen is. De preventieve opvoedondersteuning wordt onder andere georganiseerd door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ Kennemerland en GGD Kennemerland), Socius Maatschappelijk Dienstverleners en door het Centrum voor Jeugd en Gezin. Deze instanties bieden bijvoorbeeld cursussen, workshops en lezingen aan. De gehele regio werkt volgens de Triple P methodiek en onderschrijft het Manifest 1001 kritieke dagen.

Scheidingen

In 2016 waren er ongeveer 33.000 minderjarige kinderen betrokken bij de echtscheiding van hun ouders³(CBS, 2017). Uit de Kindermonitor 2014 blijkt dat in de IJmond ongeveer 5% van alle jeugdigen tussen de 3 en 11 jaar, dus zo'n 2.000 jeugdigen, problemen (hebben) ervaren na een echtscheiding. Jeugdhulpaanbieders in de regio geven ook aan dat (echt)scheidingsproblematiek prominent aanwezig is in de drie IJmond gemeenten. Vergeleken

³ Daarnaast zijn er jeugdigen betrokken bij beëindigde partnerschappen, over deze aantallen kan het CBS geen uitspraken doen.

met jeugdigen uit intacte gezinnen, hebben kinderen in een scheidings situatie tweemaal zoveel kans op problemen. Door kinderen en/of ouders tijdig te begeleiden kunnen problemen beperkt en soms zelfs voorkomen worden. We willen dat de aandacht ligt op het signaleren en inzetten van preventieve ondersteuning.

Jonge mantelzorgers

Jonge mantelzorgers zijn jeugdigen die opgroeien in een thuissituatie met een gezinslid met een lichamelijke beperking, een psychische of psychiatrische aandoening, een verstandelijke beperking of verslavingsproblematiek. Wij zien een belangrijke rol weggelegd voor jonge mantelzorgers, onder meer vanwege de hulp en steun die zij het gezinslid bieden. Tegelijkertijd zien wij ook de zorgen die zij hebben, of het tekort aan aandacht van de ouder door het moeten verdelen van tijd. Jongeren die opgroeien met zorg voor/om een ander, hebben een grotere kans sociaal geïsoleerd te raken, zelf ziek of depressief te worden (Mezzo, 2017).

Uit de Emovo uit 2013 blijkt dat ongeveer 12% van de jeugdigen problemen ervaart door een ziek of gehandicapt gezinslid. Statistisch gezien is 12 tot 25% van de jeugdigen tussen de 7 en 24 jaar een jonge mantelzorger (Mezzo, 2013). Dit betekent dat het gaat om zo'n 5.000 jonge mantelzorgers in de IJmond. Daarvan hebben wij 120 jonge mantelzorgers in Velsen (Socius) en 125 in Heemskerk en Beverwijk (MaatjeZ) in beeld (31 december 2016).

Wij vinden het belangrijk dat de jonge mantelzorgers de hulp, ondersteuning en waardering krijgen die zij nodig hebben. Zij worden gestimuleerd hun problemen te bespreken met anderen of op school en leuke dingen te blijven doen waarvan ze energie krijgen. Daarnaast kan het niet zo zijn dat jeugdigen boven gebruikelijk worden belast als mantelzorger bij een aanvraag voor een Wmo-voorziening. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat het ondersteunings- en cursusaanbod breed bekend is zodat (ouders/verzorgers van) jonge mantelzorgers zich ook zelf kunnen aanmelden.

Armoede in het gezin

Armoede is een belangrijke oorzaak van problematiek binnen een gezin. Het is een grote stressfactor voor ouders die een negatieve invloed kan hebben op hun opvoedvaardigheden. Daarnaast kan armoede een negatief effectief hebben op de leerprestaties van kinderen op school. Ook kan armoede betekenen dat er geen geld is om een sportlidmaatschap of schoolreisje te betalen, waardoor aansluiting met andere jeugdigen in het geding komt. De IJmondiale percentages 'Kinderen met kans op armoede' liggen in lijn met het landelijk gemiddelde en is er, net als landelijk, een stijging te zien.

Armoedekans

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Landelijk
Kinderen met kans op armoede	13%	14,1%	11,7%	13%

Bron: CBS bevolking 2017

Het minimabeleid stimuleert het gebruik van voorzieningen zodat gezinnen zoveel mogelijk worden ondersteund en kinderen zo min mogelijk hinder ondervinden van de financiële situatie van het gezin. Zo kunnen zij hun talenten ontplooiën.

Cyberpesten

In Nederland zijn wekelijks zo'n 330.000 kinderen slachtoffer van pesten⁴. In de IJmond geeft zo'n 13% van de jeugdigen aan wel eens gepest te worden op school, waarvan ongeveer 6% regelmatig⁵. Pesten is in alle vormen problematisch en er is dan ook veel aandacht voor. Pesten komt het meest voor op school, maar ook digitaal pesten (cyberpesten) komt steeds vaker voor.⁶ Dit blijkt eveneens uit de gesprekken met politie, het onderwijs en maatschappelijke partners.

Volgens het CBS treft cyberpesten bijna 8% van de jongeren. In de IJmond geeft ongeveer 6% van de scholieren aan wel eens online gepest te worden, waarvan 2,5% regelmatig. Wij vinden het belangrijk dat jeugdigen zich bewust zijn van de gevolgen van cyberpesten en social media gebruik. Het onderwijs heeft in de aanpak een wettelijk rol. Bij andere organisaties, zoals sportclubs, is de aandacht voor het cyberpesten nog in ontwikkeling, terwijl uit onderzoek (Pesten op sportverenigingen, 2012) blijkt dat cyberpesten net zoveel op en rond het sportveld gebeurt als op school. Wij vinden het daarom van belang dat er ook aandacht is voor cyberpesten op andere plekken dan school.

Gedragsproblemen op de buitenschoolse opvang

Een aanbieder van buitenschoolse opvang (BSO) geeft aan dat zij steeds meer probleemgedrag zien bij de kinderen op hun BSO locaties. Deze toename van probleemgedrag op de BSO kan verklaard worden doordat het speciaal (basis) onderwijs, in tegenstelling tot het reguliere basisonderwijs, niet de verplichting heeft om aansluiting met buitenschoolse opvang te organiseren als ouders daar naar vragen. De BSO organisaties beschikken niet altijd over de mogelijkheden om juiste begeleiding te bieden.

⁴ <http://kinderen.moed.nl/pesten/>

⁵ Kindermonitor en Emovo 2015, cijfers alleen voor Beverwijk en Heemskerk beschikbaar.

⁶ <http://www.nji.nl/Pesten>

LOKAAL KADER BEVERWIJK

Opvoedondersteuning

Een gezonde opvoedsituatie kan bijdragen aan het psychisch welbevinden van jeugdigen. Zoals beschreven in de lokale Beleidsagenda Jeugd 2016-2019 is er in de gemeente Beverwijk een ruim aanbod van laagdrempelige opvoedondersteuning in verschillende vormen; voor simpele tot ingewikkelde vragen, voor baby's tot aan pubers. Al vanaf de geboorte kunnen ouders terecht bij het consultatiebureau voor vragen.

Vrijwillige inzet en mantelzorgondersteuning

Er zijn meer en nieuwe vrijwilligers nodig. Het is belangrijk dat jongeren zich actief en betrokken voelen. Elkaar een handje helpen is, zoals ook in de Beleidsagenda Jeugd 2016-2019 staat, niet voor iedereen vanzelfsprekend. We willen jongeren het belang van vrijwilligerswerk laten inzien en hen stimuleren om vrijwilliger te worden. De grote meerwaarde van jongeren voor het vrijwilligerswerk (en hen hierin enthousiasmeren, stimuleren en faciliteren) is ook één van de speerpunten in het Beleidsprogramma vrijwillige inzet en mantelzorgondersteuning 2016-2019. Dit Beleidsprogramma is door Beverwijk en Heemskerk gezamenlijk opgesteld. De hier benoemde uitgangspunten rond jonge mantelzorgers sluiten aan bij het Beleidsprogramma.

Armoede in het gezin

In de Beverwijkse Kadernota Minimabeleid 2016-2019 is de jeugd één van de belangrijkste speerpunten. Het belang van samenhang met de domeinen onderwijs en sport wordt hierbij benadrukt. Ook het ambulante jongerenwerk en het Sociale Team spelen een belangrijke rol. Voor gezinnen bestaan verschillende vormen van ondersteuning om participatie te bevorderen.

Beleidsdoelen

De visie op en uitgangspunten over het thema 'jeugdigen groeien op in een positief opgroei - en opvoedklimaat', leiden tot de volgende beleidsdoelen:

1. Kinderen hebben minder last van scheidingsproblematiek

Gewenst resultaat: Jeugdigen ervaren minder problemen als gevolg van een echtscheiding van hun ouders. Het gaat hier ook om jeugdigen wiens ouders het partnerschap verbreken (zonder getrouwd te zijn).

Wat gaan we hiervoor doen:

- Om te voorkomen dat kinderen de dupe worden van een scheiding, krijgen kinderen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium de juiste hulp en ondersteuning. We investeren in het vroegsignaleren en normaliseren van problematiek;
- We bieden algemene voorlichting aan alle ouders over de gevolgen van een scheiding door aan te sluiten bij landelijke campagnes en het verspreiden van informatiemateriaal;
- We zorgen voor een dekkend (preventief) aanbod voor jeugdigen en hun ouders.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage kinderen dat problemen ervaart door een echtscheiding blijft gelijk of daalt. We kijken hiervoor naar de Kindermonitor en we interviewen professionals over hun ervaringen om te kijken of het aanbod passend is en het bereik voldoende is.

0-meting 2014, Kindermonitor: Beverwijk en Velsen 5%, Heemskerk 2%.

2. Minder kinderen worden belemmerd door armoede binnen het gezin

Gewenst resultaat: kinderen die opgroeien in armoede worden niet belemmerd bij het positief opgroeien.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We bevorderen het gebruik van regelingen voor jeugdigen vanuit het armoedebeleid, door het vergroten van de bekendheid (bijvoorbeeld via maatschappelijk werk en IJmond werkt! en het vereenvoudigen van de aanvraagprocedures;
- Voor aanvullende beleidsacties sluiten we aan bij het armoede- en minimabeleid.

Hoe meten we dit:

Het aantal gezinnen met kinderen die opgroeien in armoede en dat gebruik maakt van minimaregelingen stijgt. Een 0-meting is nog niet aanwezig.

3. Cyberpesten komt minder voor

Gewenst resultaat: Jeugdigen zijn zich bewust van de gevolgen van cyberpesten.

Wat gaan we hiervoor doen:

- Het preventieve aanbod gericht op bewustwording wordt voortgezet en waar nodig uitgebreid. De activiteiten vinden met name plaats bij scholen, sportclubs en andere plekken voor vrije tijdsbesteding en richten zich op zowel jeugdigen als ouders.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage kinderen dat online gepest wordt, blijft gelijk of daalt.

0-meting Kindermonitor en Emovo 2014:

Beverwijk 7% van de scholieren, waarvan 3% regelmatig.

Heemskerk 6% van de scholieren, waarvan 2% regelmatig.

Velsen, nog geen gegevens beschikbaar

4. Meer jonge mantelzorgers worden ondersteund

Gewenst resultaat: minder jonge mantelzorgers worden belemmerd in hun ontwikkeling, zijn in beeld bij de gemeenten en krijgen passende hulp en ondersteuning aangeboden.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We bieden algemene voorlichting aan samenwerkingspartners, zodat zij de signalen van een jonge mantelzorger herkennen en weten hoe te handelen om het kind of de jongere toe te leiden naar de juiste hulp, ondersteuning en waardering;
- We zorgen voor voldoende passende hulp, ondersteuning en waardering voor jonge mantelzorgers. Hierbij wordt aangesloten bij het huidige vrijwilligers- en mantelzorgbeleid.
- We investeren in het in kaart brengen van de jonge mantelzorgers.

Wanneer zijn we tevreden:

Het aantal mantelzorgers dat bekend is bij de gemeente, stijgt met in ieder geval 20%.

0-meting: in Beverwijk en Heemskerk zijn er 123 jonge mantelzorgers die een mantelzorgwaardering hebben gekregen. In Velsen zijn er 120 jonge mantelzorgers die een mantelzorgwaardering hebben gekregen.

5. Meer kinderen kunnen gebruik maken van de reguliere buitenschoolse opvang

Gewenst resultaat: Kinderen met probleemgedrag kunnen gebruiken maken van de reguliere BSO.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We stimuleren de pedagogisch medewerkers van de buitenschoolse opvang om hun expertise te vergroten over de omgang met kinderen met probleemgedrag.

Wanneer zijn we tevreden:

Professionals bij de BSO geven aan dat zij beter in staat om kinderen met een gedragsprobleem BSO te bieden. We interviewen hiervoor professionals bij de reguliere BSO. Een 0-meting is nog niet beschikbaar.

3.2 Jeugdigen hebben een gezonde levensstijl

We vinden het belangrijk dat jeugdigen en hun ouders gezonde keuzes (kunnen) maken. Jeugdigen die gezond eten en genoeg bewegen zijn minder vaak ziek, kunnen zich beter concentreren en zitten lekkerder in hun vel. We willen dat jeugdigen goed om kunnen gaan met social media, gamen, verleidingen rond alcohol en drugs. Daarnaast willen wij dat zij zich bewust zijn van de risico's op gehoorbeschadiging, bijvoorbeeld als gevolg van harde muziek tijdens feesten.

Hoe staat het ervoor?

Lichamelijke gezondheid

Uit de Kindermonitor (2014) blijkt dat 97% van de kinderen in Kennemerland volgens hun ouders een (zeer) goede gezondheid heeft. Verder blijkt uit deze onderzoeken dat kinderen en jongeren uit de IJmond voldoende bewegen. Ook komt naar voren dat 76% van de kinderen gemiddeld minstens één uur per dag beweegt.

Uit de Emovo-onderzoeken onder middelbare scholieren (2015/2016) blijkt verder dat het grootste gedeelte van de IJmondiale jeugd zich lichamelijk gezond voelt, zie Tabel 2.

		Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Kennemerland
Lichamelijke activiteit	Beweegt >7 uur per week	57%	65%	68%	66%
	Beweegt 3-7 uur per week	36%	29%	27%	28%
	Beweegt <3 uur per week	7%	7%	5%	7%
Voelt zich gezond (fysiek)		81%	78%	82%	82%

Tabel 2. Lichamelijke gezondheid middelbare scholieren in IJmond. Bron: Emovo 2015 - 2016

Overgewicht levert qua leefstijl - na roken - de grootste bijdrage aan de totale ziektelast, gevolgd door weinig bewegen. In de IJmond wordt veel ingezet op het voorkomen en terugdringen van overgewicht. Ouders krijgen al op het consultatiebureau voorlichting over zowel de leefstijl van hun kind als die van henzelf. Ook op de peuterschool en in het basis- en voortgezet onderwijs binnen de IJmond, wordt ingezet op het bewust worden over en stimuleren van een gezonde leefstijl (wijkgerichte JOGG-aanpak). We zien in Tabel 3 dat de percentages overgewicht in de IJmond hoger zijn dan het gemiddelde in Kennemerland.

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Kennemerland
Overgewicht incl. obesitas 5 – 14 jarigen	17.4 %	15.1 %	16.0 %	15.0 %

Tabel 3. Overgewicht incl. obesitas 5 – 14 jarigen. Bron: Jeugdgezondheidszorg GGD Kennemerland, mei 2015

Geestelijke gezondheid

Volgens het Emovo-onderzoek voelen de meeste IJmondiale scholieren zich ook geestelijk gezond. In de flitspeiling op Facebook vroegen wij jongeren hoe gelukkig zij zich voelen. Voor

kinderen van 8 t/m 12 jaar is in de Kindermonitor inzichtelijk in hoeverre zij risico lopen op emotionele problemen. Op de vraag naar wie jongeren gaan als zij zich zorgen maken, blijkt dat de meeste jongeren dit met hun ouders of beste vriend(in) bespreken. Relatief weinig jongeren gaan naar bijvoorbeeld een leraar of een arts. Relatief veel jongeren bespreken hun zorgen met niemand (Beverwijk: 13%, Heemskerk: 11%, Velsen: 11%; bron Flitspeiling).

Binnen de specialistische jeugdhulp zien we dat relatief veel jeugdigen gebruik maken van voorzieningen op het gebied van geestelijke gezondheid (zie thema 'Jeugdigen ontvangen passende jeugdhulp'). Inzetten op preventie is daarom belangrijk. Thema's als depressie of zelfdoding moeten bespreekbaar zijn voor jeugdigen en hun ouders. Daarbij moet informatie laagdrempelig beschikbaar zijn.

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Kennemerland
Voelt zich gezond (psychisch) (Emovo)	80%	75%	77%	77%
Hoe gelukkig voel je je? (Flitspeiling, cijfer van 0-10)	7,5/10	7,8/10	7,1/10	
Risico op emotionele problemen (Kindermonitor)	18%	13%	20%	15%

Tabel 4: Geestelijke gezondheid. Bron: EMOVO 2015-2016; Flitspeiling Facebook 2017; Kindermonitor (2014)

Suïcide onder jongeren in de IJmond is al jaren een aandachtspunt. Volgens het Emovo onderzoek doet 3% van de scholieren in de IJmond een poging tot zelfdoding. Circa 17% denkt wel eens aan zelfdoding. Suïcidepreventie staat op de agenda van Veiligheidsregio Kennemerland. Vanaf begin 2017 tot en met eind 2018 worden er diverse acties uitgevoerd via de 'Zero suïcide campagne' om zelfdoding terug te dringen.

Social media en gamen

Met het risico op problematisch gebruik van social media of gamen, wordt onder andere bedoeld dat jongeren moeite hebben om te stoppen met het gebruik ervan, minder slapen, liever tijd online doorbrengen dan offline, of hun huiswerk afraffelen. Uit het EMOVO blijkt dat het aantal jeugdigen met een risico op problematisch social media-gebruik groter is dan het aantal jeugdigen met risico op problematisch gamen.

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Kennemerland
Groot risico problematisch social media gebruik	8%	9%	8%	8%
Groot risico problematisch gamen	3%	4%	7%	4%

Tabel 5: Risico op problematisch social media gebruik of gamen. Bron: EMOVO 2015-2016 (Kennemerland 2013 – 2014)

Dat het gebruik van social media en gamen een onderwerp is dat aandacht verdient, komt ook naar voren in gesprekken met aanbieders van specialistische jeugdhulp. Zij geven aan dat problematisch gebruik vaak te maken heeft met opvoed- en opgroei problemen binnen de gezinssituatie.

Alcohol en drugs

De problematiek rond alcohol en drugs werd benadrukt in de gesprekken met lokale partners, zoals het jongerenwerk en jeugdhulpaanbieders. Met name over de normalisering en verharding (geen toename van licht gebruik, maar wel van ernstiger verslavingsgevallen) van de

problematiek lijken zorgen te bestaan. Daarnaast bestaan er zorgen bij jeugdhulpaanbieders over het alcohol- en drugsgebruik van de ouders.

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Kennemerland
Minstens een keer per week roken	7%	5%	9%	9%
Recent alcohol gedronken	32%	29%	37%	29%
Recent binge-drinken (5 of meer drankjes)	21%	17%	26%	20%
Recent hasj of wiet gebruikt	8%	5%	7%	8%

Tabel 6: Alcohol- en drugsgebruik., Bron: EMOVO 2015-2016

LOKAAL KADER BEVERWIJK

Alcohol en drugs

Zoals benoemd in de Beleidsagenda Jeugd 2016-2019, is het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik een belangrijk thema in Beverwijk. Vanuit het VIOS (Veilig In en Om School) werken we binnen het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Midden Kennemerland, samen met het (speciaal) voortgezet en beroepsonderwijs rond verschillende thema's.

Terugdringen van drugs en alcohol onder minderjarigen is één van deze thema's. De gemeente Beverwijk vindt het belangrijk de problematiek rond alcohol en middelengebruik goed in beeld te hebben. Hier is ook samen met de partners aandacht voor.

Naast het in kaart brengen van de problematiek vinden we het belangrijk dat jongeren en hun ouders laagdrempelig worden geïnformeerd en wanneer nodig tijdig worden begeleid naar hulp.

Beleidsdoelen

Voor de beleidsdoelen sluiten we aan bij de Regionale nota gezondheidsbeleid Veiligheidsregio Kennemerland 2017-2020.

1. Minder jeugdigen hebben overgewicht

Gewenst resultaat: Het percentage jeugdigen met overgewicht blijft gelijk of daalt.

Wat gaat we hiervoor doen:

- We maken jeugdigen en hun ouders bewust van het belang van gezonde voeding en een gezonde leefstijl door voorlichting te geven.
- We maken jeugdigen enthousiast over sport, spel en bewegen. Dit is onderdeel van ons sportbeleid.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen met overgewicht blijft gelijk of daalt. We kijken hiervoor naar de cijfers van de gezondheidsmonitor JGZ/GGD. Hierin wordt het percentage jeugdigen met overgewicht gerapporteerd.

Voor de 0-meting: zie tabel 3.

2. Meer jeugdigen gaan verantwoord om met social media en gamen

Gewenst resultaat: minderen jeugdigen lopen risico op problematisch gebruik social media en gamen.

Wat gaan we hiervoor doen:

- Samen met onze partners geven wij voorlichting aan jeugdigen over hoe ze bewust kunnen omgaan met social media en gamen.
- We investeren in het ondersteuningsaanbod voor jeugdigen met een social media- of gameverslaving.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen met een risico op problematisch gamen en social media gebruik daalt of blijft minstens gelijk. Dit blijkt uit de Emovo onderzoeken die tweejaarlijks worden gehouden. Voor de 0-meting: zie tabel 5

3. Schadelijk gebruik van alcohol en drugs verminderen

Gewenst resultaat: het schadelijk gebruik van alcohol en drugs bij jeugdigen verminderd. De norm is dat kinderen tot 18 jaar niet roken en niet drinken (NIX 18).

Wat gaan we hiervoor doen:

- Gemeenten uit de Veiligheidsregio Kennemerland en de GGD stellen een plan van aanpak om de ambities te realiseren.
- We investeren in het ondersteuningsaanbod voor jeugdigen met een schadelijk middelengebruik.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen dat binge-drinkt, rookt en drugs gebruikt blijft gelijk of daalt. Dit is terug te lezen in de Emovo onderzoeken. Voor 0-meting, zie tabel 6.

4. Minder Suïcide

Gewenst resultaat: minder jeugdigen doen een poging tot suïcide en meer jongeren kunnen met hun depressieve- en suïcidegedachten terecht bij bekenden of een professional.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We stimuleren vroege signalering en behandeling van jeugdigen met gedachten aan suïcide.
- We vergroten informatievoorziening over suïcide.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen dat een poging tot zelfdoding doet blijft gelijk of daalt. Het aantal jeugdigen dat wel eens denkt aan zelfdoding daalt van 17% naar 15%.

0-meting Emovo 2015: 3% van de jeugdigen doet een poging tot zelfdoding, 17% van de jeugdigen denkt wel eens aan zelfdoding.

3.3 Jeugdigen kunnen hun talent ontplooiën

Jeugdigen gaan naar school tot zij een startkwalificatie hebben, ze werken of hebben een arbeidsmatige dagbesteding. Jeugdigen krijgen waardering voor iets waarin zij goed zijn en ze worden geholpen dat talent verder te ontplooiën. Dit motiveert hen het beste uit zichzelf te halen, successen te boeken en daar trots op te zijn. Wij doen dat samen met onder andere de kinderopvang, verenigingen, jongerenwerk en het onderwijs.

Hoe staat het ervoor?

Onderwijs

Jeugdigen brengen vanaf hun vierde levensjaar een groot gedeelte van hun leven op school door. Het onderwijs is dan ook een belangrijke plek voor hun ontwikkeling. Op alle basisscholen zijn creatieve, muzikale en sportieve uren voor kinderen om talent te ontwikkelen. Alle scholen stimuleren de talentontwikkeling van jeugdige, ook wanneer er sprake is van een beperking. Gemeenten zorgen door middel van adequate onderhuisvesting dat er een goede spreiding is van de scholen over de kernen en dat de gebouwen voor iedereen toegankelijk zijn.

Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaters

Thuiszitters zijn kinderen en jongeren die ongeoorloofd schoolverzuimen. In juni 2016 is het landelijke Thuiszitterspact ondertekend⁷, met daarin de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg (Thuiszitterspact 2016). Om verzuim te bestrijden en een doorgaande schoolgang (al dan niet in combinatie met zorg) voor alle kinderen te realiseren, werken de gemeenten in de IJmond samen met het onderwijs, de GGD, leerplichtambtenaren en (preventieve) jeugdhulp.

Voor het verlagen van het aantal jongeren tussen de 18 en 27 jaar zonder startkwalificatie, is de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten West-Kennemerland (RMC) wettelijk gezien verantwoordelijk. Naast het voorkomen van schooluitval, helpt een startkwalificatie een jongere zijn of haar kansen op de arbeidsmarkt (en toekomstperspectief in het algemeen) te vergroten. Het doel van de RMC-functie is, naast het registreren van voortijdig schoolverlaters, jongeren te helpen in het behalen van een start- of beroepskwalificatie of hen toe te leiden naar een leerwerktraject.

Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

De gemeenten werken samen met het onderwijs, RMC, re-integratiepartners en werkgevers. Dit doen zij om kwetsbare jeugdigen die een verhoogd risico hebben om uit het onderwijs uit te stromen zonder afgeronde opleiding, diploma, startkwalificatie of een goed arbeidsmarktperspectief, zo vroeg mogelijk in beeld te brengen en te begeleiden. Het doel is terugkeren naar het onderwijs, het hebben van betaald werk of (arbeidsmatige) dagbesteding als mogelijke opstap naar betaald werk. Het doel is dat jongeren zo veel mogelijk bij een reguliere werkgever gaan werken en dat zij, met of zonder loonkostensubsidie, zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

⁷ Door Ministeries van VWS, OCW en Veiligheid en Justitie, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de PO-Raad en de VO-raad.

Vrije tijd en ontmoetingsplekken voor jeugdigen

De IJmond kent een uitgebreid aanbod van vrijetijdsbesteding voor jongeren. Er zijn sociaal-culturele verenigingen, sportverenigingen en welzijnswerk. De gemeente stimuleert en faciliteert dit veelal met haar subsidiebeleid. In de buitenruimte zijn speel- en ontmoetingsplekken voor alle leeftijdscategorieën, zodat zij zich lichamelijk, geestelijk en sociaal kunnen ontwikkelen.

Toch blijkt uit de recente flitspeiling onder jeugdigen tussen de 13 en 22 jaar dat er velen zijn die vinden dat er niets te doen is in hun woonplaats. Jeugdigen geven bijvoorbeeld aan: *'Er zijn weinig leuke dingen te doen of weinig plekken waar je zelf iets kan doen'* en *'Niet ontzettend veel activiteiten voor jongeren buiten de feestweek om'*. (Flitspeiling 2017).

LOKAAL KADER BEVERWIJK

Zoals in de Beleidsagenda 2016-2019 te lezen is vinden we het belangrijk dat alle jeugdigen hun talenten kunnen ontwikkelen. Sport, spel en cultuur zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen. Er zijn veel voorzieningen in Beverwijk waar verschillende activiteiten kunnen worden gedaan. Het kinder- en jongerenwerk activeert de jeugd om haar talenten te ontdekken en kan toeleiden naar lokale culturele en sportieve voorzieningen waar de jeugd haar talent verder kan ontwikkelen.

Onderwijs, schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Gemeente Beverwijk heeft in 2016 de Kadernota Onderwijsachterstandenbeleid (deel 1) en in 2017 de Kadernota Onderwijsbeleid (deel 2) vastgesteld. Uitgangspunten in dit beleid zijn talentontwikkeling, het behalen van een startkwalificatie en volwaardige participatie voor alle inwoners.

Ontmoetingsplekken voor jeugdigen

Gemeente Beverwijk probeert, vanuit het speelruimtebeleid, de buitenruimte zo in te richten dat er voor alle leeftijden geschikte ontmoetingsruimten zijn. De gemeente faciliteert dit door informele speelruimte dicht bij huis en speel-en-sport-ontmoetingslocaties met routes te verbinden in een structuur van bovenwijkse plekken, centrale plekken in de wijken en steunpunten in de buurten daar waar (nog) veel kinderen wonen (speelruimteplan 'Beverwijk speelt buiten'). Hierbij wordt er zoveel mogelijk rekening gehouden met verschillende activiteiten en de behoefte van de doelgroep(en).

Kunst, cultuur en erfgoed

Kunst, cultuur en erfgoed staan samen voor creativiteit, ontmoetingen, je laten meevoeren en nieuwe inzichten krijgen. Iedereen, dus ook de jeugd, moet in Beverwijk en Wijk aan Zee iets kunnen doen of mee kunnen doen, zoals in de Cultuurvisie 2016-2019 staat opgenomen. Kunst, cultuur en erfgoed kunnen bijdragen aan de kwaliteit van leven. Het daagt uit, vermaakt en verrijkt (talentontwikkeling).

LOKAAL KADER BEVERWIJK (VERVOLG)

In het onderwijs, de zorg, en andere sectoren zijn kunst, cultuur en erfgoed belangrijk. In de Beleidsagenda Jeugd 2016-2019 wordt gewezen op het belang van talentontwikkeling van de jeugd en de mogelijkheden die kunst en cultuur hierin kunnen bieden. Kinderen en jongeren moeten gedurende hun hele schoolloopbaan de gelegenheid hebben om zich muzikaal, beeldend en expressief te ontwikkelen. Kunst en cultuur zorgen bovendien voor verbinding tussen jong en oud, van ver en van hier, mensen met meer en met minder kansen. De gemeente stimuleert cultuureducatie en -participatie.

Om kunst en cultuur toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk kinderen en jongeren, leggen wij verbindingen tussen diverse beleidsterreinen. Gemeente Beverwijk stimuleert cultuureducatie onder andere door ook de komende vier jaar aan te sluiten bij de landelijke stimuleringsregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' in combinatie met gemeentelijke subsidie en giften.

Sport

Het vertrekpunt van de Sportnota 2016-2019 is 'sport maakt meedoen mogelijk'. De jeugd is daarbij één van de doelgroepen, waarbij er extra aandacht is voor jeugdigen uit gezinnen met een minimuminkomen, of jeugdigen met een beperking. Vanuit het programma Beverwijk Fit en Actief stimuleren we een gezonde levensstijl, sport en bewegen onder alle Beverwijkse inwoners. We willen de drempel om te sporten en bewegen (al dan niet in verenigingsverband) zo laag mogelijk maken. Daarom worden laagdrempelige activiteiten in de wijk en verbindingen tussen basisscholen en sportverenigingen gestimuleerd. Ook partners in het veld worden vanuit Beverwijk Fit en Actief gestimuleerd hier aandacht voor te hebben, bijvoorbeeld bij het aanleggen van een nieuw schoolplein, of door middel van het drinkwaterproject op scholen en kinderdagverblijven.

Beleidsdoelen

1. Jeugdigen gaan naar school, hebben werk of arbeidsmatige dagbesteding

Gewenst resultaat: schooluitval of werkloosheid wordt zo veel mogelijk voorkomen.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We maken duidelijke afspraken met partners om jongeren die dreigen uit te vallen, eerder in beeld te brengen, te begeleiden en toe te leiden naar passend onderwijs of leerwerkplein. Hierbij wordt ook gekeken naar de relatie met adequate woonvoorzieningen.

Wanneer zijn we tevreden:

Er zijn afspraken gemaakt met onze samenwerkingspartners, deze afspraken worden aantoonbaar in de praktijk gebracht en geëvalueerd.

2. Meer jeugdigen kunnen meedoen aan sport- en culturele activiteiten

Gewenst resultaat: zo veel mogelijk jeugdigen kunnen meedoen aan sport, spel en cultuur, ook als er sprake is van problemen of beperkingen.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We stimuleren innovatieve ideeën van jongeren, bijvoorbeeld via het lokale jongerenwerk
- We stimuleren dat jongeren kennismaken met en deelnemen aan kunst- en cultuuruitingen en sportactiviteiten;

Wanneer zijn we tevreden:

Er zijn meer jeugdigen lid van een sportvereniging of sociaal-culturele vereniging (zoals de bibliotheek).

0-meting: Uit de Kindermonitor (2014) komt naar voren dat 84% van de schoolgaande kinderen lid is van een sportvereniging. 49% is lid van een sociaal-culturele vereniging (CBS 2014).

3.4 Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving

Wanneer jeugdigen veilig kunnen opgroeien, draagt dit bij aan de kansen die zij hebben om hun talenten te ontwikkelen. Veiligheid heeft meerdere kanten, het gaat bijvoorbeeld om veiligheid van het kind zelf in het gezin, veiligheid in en om school, veiligheid op straat en veilig uitgaan.

Het Verdrag inzake de rechten van het kind (artikel 19) zegt dat ieder kind recht heeft op bescherming tegen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling, verwaarlozing en (seksueel) misbruik, zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid moet maatregelen nemen om dit te voorkomen en moet zorgen voor opvang en behandeling van kinderen die hiervan slachtoffer zijn. Kindermishandeling moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

Hoe staat het ervoor

Veiligheid van de jeugdige

Landelijke cijfers laten zien dat er ongeveer 118.000 kinderen te maken hebben met kindermishandeling. Het gaat hier om alle vormen van kindermishandeling, zoals kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld of worden verwaarloosd. Het onderzoek Kinderen in Tel laat zien dat er in de IJmond relatief veel kinderen te maken hebben met kindermishandeling. In onderstaande tabel is het percentage kinderen dat te maken heeft met kindermishandeling per gemeente weergegeven, afgezet tegen het landelijke percentage⁸:

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Landelijk
2011	2,37%	1,68%	1,23%	
2012	2,28%	1,68%	1,50%	0,91%
2015	1,59%	1,54%	1,90%	0,70% (2014)

Tabel 7: percentage jeugdigen dat gemeld wordt met een vermoeden van kindermishandeling. Bron: Kinderen in Tel 2014.

Gemeenten hebben een regierol bij de aanpak van kindermishandeling. De handreiking⁹ van de Taskforce Kindermishandeling en seksueel misbruik is uitgangspunt van ons beleid. Kindermishandeling is geen geïsoleerd thema. De samenhang met andere domeinen is daarom groot en vraagt om een integrale aanpak. Binnen dit thema wordt intensief samengewerkt met Veilig Thuis Kennemerland.

Overlastgevende jeugd

	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Landelijk
Stijging meldingen overlast jeugd 2016 t.o.v. 2015 (politie-monitor 2016)	+38%	+24%	+7%	

Tabel 8: toename van de meldingen overlast jeugd. Bron: politie-monitor 2016

⁸ Databoek Kinderen in Tel 2014, Verwey Joncker Instituut. Bij deze indicator gaat het om het aantal mishandelde kinderen dat jaarlijks gemeld wordt bij de Bureaus AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) en waarbij een onderzoek is gestart, afgezet tegen het totale aantal 0- t/m 17-jarigen dat in een gemeente woont.

⁹ Bron: handreiking voor gemeentebesturen Regie op de aanpak van kindermishandeling.

In elke gemeente is er in meer of minder mate sprake van overlastgevende jeugd. Elke gemeente heeft een eigen handboek/draaiboek voor de aanpak van jeugdoverlast. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de beleving van de overlast door inwoners. Het aantal meldingen van overlast in de IJmond laat een forse stijging zien ten opzichte van 2015¹⁰, voornamelijk in Beverwijk en Heemskerk. Uit de flitspeiling, die halverwege 2017 is afgenomen, blijkt dat een aantal jongeren zelf ook hinder ondervindt van de overlastgevende jeugd en dat zij zich niet altijd veilig voelen op straat. Zij geven bijvoorbeeld aan: *'Er wordt te weinig gedaan aan hangjongeren'* en *'Ik voel mij vaak onveilig, de wijkagent doet er niks aan en ik durf daardoor niet 's avonds over straat'*.

Polarisatie en risico op radicalisering

De aanpak van radicalisering is een belangrijk thema in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de integrale aanpak. Zowel de politie als de forensisch-psychiatrisch instelling De Waag geven aan dat er in de IJmond weinig sprake is van daadwerkelijk geradicaliseerde jeugdigen. De polarisatie die kan leiden tot radicalisatie is echter wel een thema dat aandacht behoeft binnen de IJmond. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs, het CJG en Socius geven aan dat er signalen zijn van onrust onder etnische minderheidsgroepen, die leiden tot incidenten en dreigende situaties. Dreigende uitlatingen van jeugdigen in combinatie met een afwijzende houding ten opzichte van de maatschappij en de hulpverlening, maakt dat er zorgen zijn, met name vanuit het onderwijs. Zij geven aan dat het belangrijk is een beeld te vormen van de situatie en te kijken naar jeugdigen in zowel de primair- als voortgezet onderwijsleeftijd. Er is een grote alertheid nodig op deze signalen, gekoppeld aan vroegsignalering.

Beschermingstafel

De gang naar de Raad voor de Kinderbescherming is in de IJmond georganiseerd via de Beschermingstafel. In de IJmond is de beschermingstafel actief voor gezinnen waarin een veiligheidsvraagstuk speelt. De beschermingstafel is een methodiek waarbij samen met ouders en jeugdigen een afgewogen plan voor hulp wordt opgesteld. Eventueel kan een gang naar de Raad voor de Kinderbescherming worden ingezet, dit wordt echter zoveel mogelijk voorkomen.

Veilig Thuis

Gemeenten zijn wettelijk verplicht een Veilig Thuis organisatie op te richten. In 2016 is in de regio Kennemerland de stichting Veilig Thuis Kennemerland opgericht. Deze stichting doet onderzoek naar vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Professionals en inwoners kunnen bij Veilig Thuis advies vragen over hoe te handelen bij vermoedens van mishandeling en zo nodig een melding doen.

Veilig Thuis heeft daarnaast een coördinerende rol voor het Multidisciplinair Centrum Kindermishandeling en het Centrum Seksueel geweld, dit zijn voorlopers van de landelijke MDA++ aanpak. Veilig Thuis is partner en regisseur in deze specialistische MDA++ aanpak in de regio Kennemerland.

Verwijsindex risicojongeren (VIR)

De VIR is een digitaal instrument, waarmee hulpverleners met elkaar in contact gebracht kunnen worden, wanneer zij betrokken zijn bij een jongere of gezin. De gemeente moet toezien op het gebruik van de verwijsindex risicojongeren. De coördinatie hiervoor is regionaal belegd bij de gemeente Haarlem.

¹⁰ Bron: Politiemonitor 2016

Meldcode

De landelijke Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling is een middel voor professionals om signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling te bespreken. Binnen iedere gemeente is een aandachtsfunctionaris aangewezen die de implementatie van de Meldcode op zich neemt. Deskundigheidsbevordering voor de aandachtsfunctionarissen wordt vanuit Veilig Thuis georganiseerd.

LOKAAL KADER BEVERWIJK

Overlastgevende jeugd

In Beverwijk is het Draaiboek Jeugdoverlast in samenspraak met partners opgesteld. Het is van belang om snel en flexibel te kunnen handelen bij (ervaren) jeugdoverlast. Het draaiboek speelt daarop in en faciliteert een integrale aanpak vanuit de velden jeugd en veiligheid. Jongeren worden zo eerder geholpen en de door omwonenden ervaren overlast vermindert.

Beleidsdoelen

1. Minder kindermishandeling

Gewenst resultaat: het verminderen van het aantal jeugdigen dat te maken heeft met kindermishandeling.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We stellen een aanpak kindermishandeling op, gebaseerd op de aanbevelingen van de Taskforce Kindermishandeling en implementeren deze. Preventie, vroegsignalering door professionele opvoeders en hulpverleners en het bieden van voorlichting aan ouders over opvoedingsvraagstukken hebben prioriteit in deze aanpak. Veilig Thuis is onze belangrijkste samenwerkingspartner op dit thema.
- We geven aandacht aan de implementatie van de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld bij de maatschappelijke partners en bij de uitvoerend medewerkers van de gemeente.

Wanneer zijn we tevreden:

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis dat resulteert in een onderzoek waaruit blijkt dat er sprake is van kindermishandeling, daalt. Er worden minder hermeldingen gedaan bij Veilig Thuis. 0-meting Jaarverslag Veilig Thuis 2016: bij 0,08% van het aantal meldingen wordt het vermoeden van kindermishandeling bevestigd. In 3,5% van de gevallen wordt er een hermelding gedaan.

2. Minder Jeugdoverlast

Gewenst resultaat: er is minder sprake van jeugdoverlast.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We pakken de oorzaken van jeugdoverlast preventief aan. Dit betekent dat jongeren voldoende mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding moeten hebben en dat er plekken zijn waar jongeren kunnen samenkomen
- We spreken jeugdigen aan die overlast (dreigen te) veroorzaken en bieden ze zo nodig hulp en ondersteuning aan
- We investeren in het in beeld brengen van de overlast, door de signalen van betrokken partijen op regelmatige basis met hen te bespreken
- We realiseren een aanpak op maat wanneer er sprake is van een overlastgevende groep jeugdigen onder regie van de gemeente.

Wanneer zijn we tevreden:

Uit de politiemonitor blijkt dat er minder meldingen worden gedaan van jeugdoverlast.

Het aantal jeugdige verdachten blijft gelijk of daalt.

Voor de 0-meting: zie tabel 8.

3. Radicalisering en/of polarisatie wordt vroegtijdig gesignaleerd

Gewenst resultaat: Het proces van polarisatie bij jongeren wordt tijdig tegengegaan waardoor radicalisering wordt voorkomen.

Wat gaan we hier voor doen:

- We zetten pro-actief in op preventie, zowel binnen het onderwijs als in de wijken
- Het is nodig een maatschappelijke dialoog te voeren, waarbij er een gezamenlijke visie en een gezamenlijke aanpak wordt afgesproken.
- We zetten in op het vroegtijdig signaleren van radicalisering en/of polarisatie door het onderwijs, het CJG, de Sociale Wijkteams en jongerenwerk.
- We werken samen met de veiligheidsketen bij het in kaart brengen van risicojongeren
- We bieden passende hulp aan jongeren die (dreigen te) radicaliseren. We moeten zorgen voor een combinatie van preventie, repressie en nazorg.

Wanneer zijn we tevreden:

Er is een gezamenlijke bestuurlijke agenda. Gemeente, onderwijs en jeugdhulpaanbieders ervaren een verbetering in de mate van polarisatie onder jeugdigen. Er zijn geen metingen bekend op dit onderwerp. Uit interviews met het onderwijs en jeugdhulpaanbieders moet blijken of er verbetering wordt ervaren.

3.5 Jeugdigen ontvangen passende jeugdhulp

Er moet goede en betaalbare jeugdhulp beschikbaar zijn. De hulp wordt dichtbij de jeugdige en het gezin georganiseerd en voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. Problemen worden zoveel mogelijk opgelost op de plek waar ze voorkomen: thuis, op school en in de wijk. Voor het inzetten van de juiste jeugdhulp is het van belang dat kennis vanuit verschillende disciplines gecombineerd kan worden.

De gemeenten organiseren een laagdrempelige, herkenbare, deskundige en integrale toegang tot hulp en ondersteuning voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Signalen en vragen worden opgepakt en samen met de ouders en jeugdigen worden tijdig passende oplossingen voor hun problemen gezocht. Jeugdhulp kan hierbij gebruikt worden als (onderdeel van de) oplossing. Op het moment dat er jeugdhulp nodig is, is deze, waar mogelijk, gericht op het herstel van de regie en herstel van het gewone leven. Uitgangspunten zijn demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren. Wanneer het gezin niet zelf de regie kan hebben, moet het hierin worden ondersteund.

Samen met de aanbieders van jeugdhulp werken wij aan een nog effectievere en efficiëntere inzet van de juiste (specialistische) jeugdhulp die bijdraagt aan de ontwikkeling en opvoeding van de jeugdige in de eigen omgeving. Hierbij ervaart een gezin zo min mogelijk schakels en wordt er niet geschoven van organisatie naar organisatie en is er sprake van duidelijke casusregie.

Hoe staat het ervoor

Vanaf 1 januari 2015 ligt de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp bij de gemeenten. Na een fase van transitie waarbij met name de randvoorwaarden voor jeugdhulp zijn gerealiseerd, is er nu meer ruimte om uitvoering te geven aan de inhoudelijke visie achter de Jeugdwet: de transformatie.

Cijfers jeugdhulpgebruik

Ten opzichte van 2015 is in 2016 in de IJmond een lichte stijging van het jeugdhulpgebruik te zien, met name bij de jeugdhulp met verblijf. (CBS, NJI rapport, 2017). Daarnaast krompen de beschikbare budgetten vanuit het Rijk voor deze jeugdhulp. Om grip te houden en te kunnen sturen zijn beleidsmaatregelen ten aanzien van preventie, toegang en het aanbod van jeugdhulp noodzakelijk.

Jeugdhulpgebruik	Beverwijk		Heemskerk		Velsen	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Jeugdigen met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	9,6	10,4	9,3	10,0	11,3	11,6
Jeugdigen met jeugdhulp met verblijf (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	1,1	1,2	0,9	1,1	1,2	1,5

Tabel 9: percentage jeugdigen met jeugdhulp. Bron: CBS Jeugd.

Transformatie: een verandering in werkwijze

De aanname is dat door te investeren in preventie en de toegang, het gebruik van specialistische jeugdhulp zal afnemen. Dit kost echter tijd, op dit moment is er daarom nog geen

afname van jeugdhulpgebruik te zien. De transformatie is niet alleen het anders organiseren van de jeugdhulp, het gaat ook om een cultuurverandering en verandering in werkwijze. Daarnaast worden er meer hulpvragen zichtbaar, doordat de toegang tot jeugdhulp dichterbij de inwoners is georganiseerd. Dit resulteert in een toename van het jeugdhulpgebruik op korte termijn, maar zal waarschijnlijk op de lange termijn een afname van het jeugdhulpgebruik tot gevolg hebben.

Te veel jeugdigen groeien niet op in een gezinssituatie

Artikel 20 van het Verdrag inzake de rechten van het kind zegt dat kinderen die tijdelijk of permanent niet in hun eigen gezin kunnen opgroeien, recht hebben op bijzondere bescherming. De gemeenten moet zorgen voor alternatieve opvang, zoals een pleeggezin of als dat nodig is een gezinsvervangend tehuis. In de IJmondgemeenten zien we echter een stijging van het aantal jeugdigen dat zorg met verblijf ontvangt. Deze jeugdigen wonen dus (deels) niet thuis. Voor deze jeugdigen moet een normaal leven mogelijk blijven, het liefst in een gezinssituatie. In de IJmondgemeenten stijgt het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf (bron; CBS jeugd).

Passend onderwijs en jeugdhulp

Kinderen ontwikkelen zich thuis én op school. Voor de jeugdigen met extra ondersteuningsbehoeften is het belangrijk dat er een goede samenwerking is tussen het onderwijs en jeugdhulp. Sommige kinderen hebben naast de ondersteuning op school, ook aanvullende jeugdhulp nodig. De verschillende schooltypen vragen maatwerkafspraken in de aansluiting van jeugdhulp op school. Er kan dan een aanbod worden samengesteld vanuit het onderwijs en de jeugdhulp, wat moet zorgen voor passende ondersteuning voor de jeugdige. De Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs zijn verantwoordelijk voor een passende schoolplek. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van passende jeugdhulp. De gemeenten en de Samenwerkingsverbanden investeren in de IJmond in de aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs middels diverse structuren en impulsen.

Samenwerking met huisartsen

Uit de cijfers van het NJI onderzoek 'Vraag, aanbod en sturing in de jeugdhulp' (2017) blijkt dat in 2016 voor de IJmond bij ongeveer 15 % van de jeugdigen de verwijzing via het CJG loopt. De meeste verwijzingen (ongeveer 45%) verlopen op dit moment nog via de huisarts. De huisartsenpraktijk is een belangrijke vindplaats voor kinderen met psychosociale problemen en hun ouders. Problemen van deze aard worden vaak als eerste in de huisartsenpraktijk besproken. De gemeenten investeren dan ook in de relatie met huisartsen door met hen in gesprek te gaan en hen te ondersteunen.

Multiprobleem gezinnen

Er is veel aandacht voor gezinnen met problematiek op meerdere levensgebieden. Het aantal gezinnen met problemen op meerdere levensgebieden lijkt te stijgen. Ook aan het jeugdhulpgebruik kunnen we zien dat er in de IJmond relatief veel gezinnen zijn die intensieve vormen van jeugdhulp gebruiken. Dit geldt met name voor IJmuiden en Beverwijk. Een mogelijke oorzaak is dat we meer gezinnen bereiken, omdat de toegang tot de jeugdhulp nu lokaal is. Het CJG en jeugdhulpaanbieders geven bijvoorbeeld aan dat zij meer 'achter de voordeur' komen en daar complexe problematiek aantreffen die anders niet of later ontdekt zou worden. Ze geven aan dat het om gezinnen gaat met problemen op meerdere levensgebieden, de zogenaamde multiprobleem gezinnen. Dit wil zeggen dat er naast problemen bij het opvoeden en opgroeien van jeugdigen ook problemen zijn met financiën, werk, draagkracht van ouders en in een aantal gevallen ook huisvesting. De uitdaging is om deze gezinnen te motiveren tot het ontvangen van ondersteuning en de ondersteuning die er is op elkaar af te stemmen. De multi-

problem aanpak blijft dan ook op de agenda staan. Gemeenten staan dicht bij hun inwoners, dit draagt bij aan de mogelijkheden voor een aanpak.

Wanneer kwetsbare jongeren de leeftijd van 18 jaar bereiken

Er is een groep kwetsbare jongeren die problemen ervaart bij het volwassen worden. Het CJG en aanbieders signaleren dit ook in hun dagelijkse praktijk. Het gaat in de IJmond om ongeveer 250 jeugdigen per jaar. De knelpunten gelden vooral voor de jongeren die problemen hebben op meerdere levensdomeinen, zoals met huisvesting, financiën, onderwijs en/of zorg. Jongeren die na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar nog steeds een zorgbehoefte hebben, krijgen te maken met een overgangssituatie waarbij hun zorg over gaat in de Wmo, zorgverzekeringswet of Wet Langdurige zorg. De bedoeling is deze overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. Er is al veel overleg tussen de gemeente, CJG en zorgaanbieders over dit onderwerp. Het ondersteuningsaanbod sluit echter nog niet volledig op elkaar aan.

Bij de inkoop van jeugdhulp vanaf 2018 is er een specifiek perceel met producten van jeugdhulp die geboden kunnen worden door Wmo aanbieders. Zo kan een jeugdige die zorg ontvangt, dezelfde zorg blijven ontvangen na het 18^e levensjaar. Daarnaast zijn jeugdhulpaanbieders volgens het inkoopcontract verplicht om een perspectiefplan op te stellen voor jeugdigen vanaf 17 jaar, zodat er een brede afweging gemaakt wordt van de ondersteuningsvraag na het 18^e levensjaar.

Jeugdhulp in het gedwongen kader

Wanneer de ontwikkeling van het kind in het geding is en/of de (fysieke) veiligheid en vrijwillige hulp niet (meer) toereikend is, tot onvoldoende resultaat leidt of als ouders/verzorgers deze hulp niet of onvoldoende aanvaarden, kan een kindbeschermingsmaatregel (ondertoezichtstelling) nodig zijn. In de IJmond is het aantal maatregelen dat door een kinderrechter is opgelegd sinds 2011 gestegen¹¹. Het aantal trajecten in het gedwongen kader ligt in de IJmond hoger dan in de rest van Nederland. Met name het aantal ondertoezichtstellingen is in de IJmondgemeenten hoger dan in de rest van Nederland (bron CBS Jeugd 2016)¹².

We willen dat er zo veel mogelijk hulp in het vrijwillige kader plaatsvindt, dus zonder maatregel van een rechter. Er wordt daarom veel ingezet op het verminderen en verkorten van de opgelegde maatregelen. Hiervoor is onder andere de Beschermingstafel opgericht. Bij de Beschermingstafel wordt de gang naar de Raad voor de Kinderbescherming goed voorbereid en worden alle mogelijkheden in het vrijwillig kader goed bekeken. Daarnaast is er in samenwerking met Zuid-Kennemerland een pilot 'samenwerken aan veiligheid' opgestart waarbij nieuwe werkafspraken worden gemaakt tussen het CJG en de gecertificeerde instellingen.

Wettelijke taak van de gemeente: organiseren van de toegang

De Transformatieagenda Sociaal Domein IJmond beschrijft dat we een integrale toegang tot hulp en ondersteuning willen realiseren voor de inwoners. Dit is verder uitgewerkt in het 'Groeimodel doorontwikkeling toegang IJmond'. Onze ambitie is een eenduidige, herkenbare en laagdrempelige toegang tot ondersteuning en hulp voor inwoners. De gemeente heeft de

¹¹ Rapport 'Continuïteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering', AEF, 2016.

¹² Voor Velsen heeft hoge percentage voor een deel te maken met het aantal jeugdhulpaanbieders gevestigd in Velsen die voogdijmaatregelen uitvoeren, waardoor de jeugdigen volgens het woonplaatsbeginsel door deze gemeente gefinancierd dienen te worden.

toegangstaken belegd bij het CJG IJmond. Elke gemeente heeft een vast CJG-team. Het CJG is onderdeel van de toegangsstructuur en vormt de toegang tot de jeugdhulp, naast de wettelijke toegang zoals de huisartsen en jeugdartsen. Partners van het CJG hierin zijn in ieder geval het sociaal team, IJmond Werkt! en de gemeente. Samen vormen zij één integrale toegang. Dit betekent overigens niet dat het één organisatiestructuur is, maar wel dat er eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd. Hiervoor is een nauwe samenwerking nodig.

Werkwijze en positie van het CJG

Samen met de jeugdige en het gezin formuleert het CJG de ondersteuningsvraag en neemt dit op in een Gezinsplan. Het CJG zet in op het versterken van de eigen kracht van ouders en jeugdigen, de samenwerking met de basisinfrastructuur (zoals de huisarts, het sociaal team, school, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk en welzijnsorganisaties) en het bieden van begeleiding en kortdurende interventies. Wanneer er specialistische hulp nodig is om de doelen uit het Gezinsplan te bereiken, wordt dit ingezet. Het CJG beweegt zich, afhankelijk van de hulpvraag, flexibel tussen preventie en specialistische hulp. Het CJG werkt volgens de Wraparound Care methode¹³. Er zijn de afgelopen periode verschillende onderzoeken uitgevoerd rond het CJG. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de doorontwikkeling. Verbeterpunten uit de onderzoeken gaan met name over de laagdrempeligheid van het CJG en hun rol als procesregisseur.

Quotes van de spiegelgesprekken met ouders over hun ervaring met het CJG en jeugdhulp:

“Ik mocht meteen komen. Ze nam ruim de tijd voor me. Nu is zij mijn back-up.”

“Het was krachtig, iemand die naast je staat. Ze nemen de tijd voor je en je zit in je eigen omgeving.”

“Je wordt als gezin bekeken. Daardoor voel je je begrepen. Het gezinsgesprek was heel fijn. Er was begrip voor iedereen en begeleiding voor iedereen.”

Ouders gaven aan dat het CJG niet altijd als laagdrempelig wordt ervaren. Zij gaven in de spiegelgesprekken bijvoorbeeld aan: *“Je omgeving zegt vaak: daar ga je toch niet naar toe? Straks wordt je kind bij je weggehaald.”* en *“Misschien is mijn probleem niet zwaar genoeg?”*

Het CJG is steeds meer een directe toegang, waar inwoners terecht kunnen met al hun vragen over opgroeien en opvoeden. Deze positie van directe toegang kan helpen om het beeld dat bij sommige ouders bestaat rond het CJG te veranderen. Onder andere bij de spiegelgesprekken kwam soms een terughoudendheid naar voren om het CJG te benaderen door het beeld dat bij ouders bestond van een instantie als het CJG. Het onderwijs speelt een belangrijke rol bij het beeld van het CJG, evenals hun samenwerking met jeugdmaatschappelijk werk en het CJG.

Uit de flitspeiling blijkt dat een deel van de jongeren naar niemand toe gaat wanneer zij zich zorgen maken, in de gemeente Beverwijk gaat dit om 13% van de jongeren, voor de gemeente Heemskerk om 11% en voor de gemeente Velsen ook om 11%. Mogelijk kan het CJG een rol spelen bij het bieden van ondersteuning aan deze jongeren. De komende periode werken we aan het steeds beter positioneren van het CJG in de toegang en als aanbieder van laagdrempelige ondersteuning.

¹³ De Wraparound Care methode kent 10 principes: 1. Het gezin spreekt zich uit en kiest (vraaggestuurd); 2. Cultureel bekwaam (culturele diversiteit); 3. Eigen kracht als basis; 4. In de eigen leefsituatie; 5. Samenwerking; 6. Netwerkondersteuning (context gericht); 7. Op maat (maatwerk); 8. Resultaatgericht (planmatig); 9. Doorzettingsvermogen; 10. Veiligheid.

Een ander punt vanuit het evaluatie onderzoek gaat over regie. In de eerste plaats heeft het gezin waar mogelijk zelf de regie over het traject. Ouders/verzorgers gaven in de spiegelgesprekken ook aan te ervaren dat de regie bij hen ligt, maar voelen zich niet altijd voldoende in staat om regie te voeren. Zij geven aan dat er vanuit het CJG meer aandacht nodig is voor het proces van het traject. De mate waarin het CJG regie voert bij het traject van hulp en ondersteuning is voor meerdere partijen onvoldoende helder. Het CJG heeft de opdracht om het regievraagstuk verder uit te werken.

Inkoop van de specialistische jeugdhulp

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de juiste specialistische jeugdhulp¹⁴. In de zomer van 2017 is de nieuwe aanbesteding voor de periode 2018 – 2021 gestart. Hierin wordt inspanningsgericht bekostigd. Dit betekent dat er gerekend wordt met een uurtarief en aanbieders de uren factureren die ze hebben besteed aan een jeugdige en het gezin. Op deze manier betalen we alleen voor wat er is ingezet. Deze bekostiging geldt ook voor de Jeugd-GGZ, waarmee de systematiek met Diagnose Behandelcombinaties (DBC) vervalt. Bij de indeling van de producten is bovendien een start gemaakt met de integratie van de drie sectoren (Jeugd- en Opvoedhulp, Jeugd-Geestelijke Gezondheidszorg en ondersteuning voor Licht Verstandelijk Beperkten). In het programma van eisen is daarnaast bij een aantal producten een ontwikkelrichting beschreven die in lijn zijn met de transformatiedoelen. Op deze manier kan er de komende jaren worden gewerkt aan het realiseren van de transformatie binnen de zekerheid van een meerjarencontract.

Toezicht op kwaliteit van de jeugdhulp

Professionele aanbieders van jeugdhulp (jeugdhulpaanbieders, dit kunnen ook ZZP-ers zijn) mogen alleen jeugdhulp verlenen als ze voldoen aan de kwaliteitseisen die genoemd staan in de Jeugdwet. In de inkoopcontracten die de gemeente afsluit met de aanbieders, staan deze eisen expliciet vermeld. Aanbieders moeten hieraan voldoen, anders krijgen zij geen contract en er zullen meer controles op de kwaliteit uitgevoerd gaan worden gezien de wens tot resultaatsturing. Het is aan de landelijke Inspecties om te toetsen of aanbieders zich aan de kwaliteitseisen houden^{15 16}. De Inspectie zet maatregelen in wanneer uit inspecties blijkt dat geleverde jeugdhulp van onvoldoende kwaliteit is of dat verantwoorde jeugdhulp niet kan worden geboden. De gemeenten melden aan de Inspectie, met welke aanbieders er een contract is afgesloten, ook PGB aanbieders. Naast de inspecties hebben de gemeenten zelf regelmatig gesprekken met alle aanbieders waarbij de cliënttevredenheid, cliëntparticipatie, aantal klachten en het aantal incidenten wordt besproken.

Een ander belangrijk punt voor de toezicht op kwaliteit van jeugdhulp is dat zorg voor jeugdigen tijdig beschikbaar is. Wij stellen daarom eisen aan aanbieders over wachttijden. Bij overschrijding van de maximale wachttijden zijn aanbieders verplicht hierover met de gemeenten in gesprek te gaan. Ook zijn aanbieders verplicht hun wachttijden maandelijks te publiceren op hun website.

¹⁴ Om jeugdhulp voor iedereen toegankelijk te maken, is bij de inkoop ook rekening gehouden met vervoer indien noodzakelijk.

¹⁵ Bron: Schulinck

¹⁶ Zie voor meer informatie over de Inspecties <https://www.inspectiejeugdzorg.nl/toezicht/toezicht-en-handhaving/>

LOKAAL KADER BEVERWIJK

Aansluiting Passend onderwijs en jeugdhulp

Er is niet alleen aandacht voor de aansluiting tussen zorg en onderwijs vanuit het jeugdbeleid, maar ook vanuit de Kadernota Onderwijsbeleid 2017-2019. De samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs zetten zich in voor goede onderlinge relaties tussen alle partners in de zorgstructuur rondom jeugdigen. Doel is te weten waar men elkaar kan versterken en duidelijkheid te creëren over ieders rol en taken.

Beleidsdoelen

1. Toegang tot hulp en ondersteuning is herkenbaar en laagdrempelig

Gewenst resultaat: Inwoners weten waar zij met vragen rond opvoeden en opgroeien terecht kunnen, zodat de meest passende ondersteuning ingezet kan worden. Het is duidelijk wie het aanspreekpunt is.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We investeren in de bekendheid van het CJG.
- We versterken de samenwerking tussen huisartsen en het CJG.
- We intensiveren afstemming tussen voorzieningen vanuit de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wet passend onderwijs in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Wanneer zijn we tevreden:

Jeugdigen en hun ouders geven aan dat zij de toegang tot de hulp herkenbaar vinden en als laagdrempelig wordt ervaren. Dit beleidsdoel wordt kwalitatief gemeten door het uitvoeren van cliënt-ervaringsonderzoek.

2. Kinderen groeien zo veel mogelijk op in een gezinssituatie

Gewenst resultaat: Kinderen groeien zo veel mogelijk op in een gezinssituatie wanneer zij niet thuis kunnen opgroeien. Hierbij heeft netwerkpleegzorg de voorkeur zodat de jeugdige in de eigen omgeving kan opgroeien.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We zetten respitzorg in om ouders te ontlasten zodat jeugdigen langer thuis kunnen blijven wonen.
- We stimuleren aanbieders van pleegzorg om het aantal (netwerk) pleeggezinnen en gezinshuizen uit te breiden.
- We voeren een pleegzorgvriendelijk beleid, met name voor bijzondere kosten voor pleegouders.

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen met gezinsvervangende zorg ten opzichte van het aantal jeugdigen in residentiële voorzieningen, stijgt.

0-meting 2015: percentage jeugdigen dat verbleef in een gezinsvervangende situatie (% aantal jeugdhulptrajecten met verblijf): Beverwijk:43% Heemskerk: 27% Velsen: 35% (bron: interne analyse jeugdhulpgebruik 2015)

3. Gezinnen met problemen op meerdere levensgebieden worden passend ondersteund

Gewenst resultaat: Gezinnen met problemen op meerdere levensgebieden zijn in beeld en worden passend ondersteund.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We stellen een aanpak op voor multiprobleem gezinnen en implementeren deze. Hierbij wordt rekening gehouden met de werkzame factoren bij hulp aan multiprobleemgezinnen zoals het NJI deze heeft beschreven¹⁷.
- We blijven investeren in specifiek zorgaanbod voor kinderen uit multiprobleem gezinnen.

Wanneer zijn we tevreden:

Het aantal gezinnen met problematiek op meerdere levensgebieden dat wordt ondersteund stijgt en de doelen uit hun gezinsplannen worden vaker behaald. Hiervan is nog geen betrouwbare 0-meting beschikbaar.

4. Wanneer jeugdigen 18 jaar worden, is er continuïteit van zorg en begeleiding

Gewenst resultaat: wanneer jeugdigen 18 jaar worden, is er indien nodig continuïteit van zorg en begeleiding.

Wat gaan we hiervoor doen:

- We starten op IJmondiaal niveau een project waarin de continuïteit van zorg rondom het 18^e levensjaar verder wordt uitgewerkt en verbeterd. Hierbij is aandacht voor het thema wonen.

Wanneer zijn we tevreden:

Jeugdigen met jeugdhulp hebben een toekomstperspectiefplan voor hun 18de verjaardag en hier wordt naar gehandeld. Daarnaast worden jeugdigen middels een kwalitatief onderzoek bevraagd naar hun ervaringen. Hiervan is nog geen kwantitatieve 0-meting beschikbaar.

5. Jeugdhulp wordt zoveel mogelijk geboden vanuit het vrijwillig kader

Gewenst resultaat: jeugdigen worden zoveel mogelijk geholpen in het vrijwillig kader (aantal maatregelen opgelegd door een kinderrechter verminderen en verkorten).

Wat gaan we hiervoor doen:

- We gaan extra inzetten op een zo vroeg mogelijke samenwerking tussen het gedwongen en vrijwillig kader om uithuisplaatsingen te voorkomen.

¹⁷ http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/Watwerkt_Multiprobleemgezinnen.pdf

Wanneer zijn we tevreden:

Het percentage jeugdigen met een maatregel ten opzichte van het totaal aantal jeugdhulptrajecten, daalt.

0-meting 2016 CBS: percentage jeugdigen met een maatregel (in % aantal jeugdhulptrajecten):

Beverwijk 4,6% Heemskerk 4% Velsen: 5,2%

4. Hoe gaan we het beleid uitvoeren en evalueren?

4.1 Uitvoering van het beleid

Uitvoeringsagenda

Zoals in de inleiding beschreven, vertalen we de beleidsdoelen en –acties in een uitvoeringsagenda. Hierin staat welke beleidsdoelen er prioriteit hebben en welke concrete activiteiten jaarlijks worden ondernomen om de beschreven beleidsdoelen te behalen. Welke activiteiten dit precies zijn, wordt bepaald in overleg met de betrokken partijen.

Rol van de gemeente

Een groot deel van de uitvoering van het beleid gebeurt door onze partners. De gemeente vervult zowel een regisserende als opdrachtgevende rol. Wij maken resultaatafspraken met partners en gaan daarbij uit van hun expertise. De IJmondgemeenten sturen niet op de inhoud van de hulpverlening, maar wel op de kwaliteit.

De gemeente en haar samenwerkingspartners mogen van elkaar betrouwbaar partnerschap verwachten. Dit betekent dat we elkaar aanspreken op het nakomen van afspraken, duidelijkheid bieden over vraagstukken en bestuurlijk lef tonen.

Financiering

Het staat voorop dat iedere jeugdige de hulp krijgt die hij/zij nodig heeft en dat dit tijdig gebeurt. Het uitgangspunt is dit beleidsplan uit te voeren binnen het door de gemeente begrote budget. De gemeente krijgt jaarlijks vanuit het Rijk een bedrag om de Jeugdwet uit te voeren. De IJmond-gemeenten hebben ieder een eigen budget en voor IJmondiale inzet zijn er afspraken over een verdeelsleutel.

4.2 Monitoring en evaluatie van het beleid

Het is wenselijk dat regelmatig wordt bekeken of de beleidsactiviteiten de gewenste resultaten opleveren, minimaal 1 maal per 2 jaar. Bij elk beleidsdoel is aangegeven wanneer we tevreden zijn en hoe dit te meten is. Binnen de gemeenten wordt al veel informatie verzameld. We maken hier bij het monitoren van de beleidsdoelen zoveel mogelijk gebruik van. Voor een aantal beleidsdoelen is het niet altijd haalbaar om specifieke onderzoeken te benoemen, daarom maken we ook gebruik van kwalitatief onderzoek waarbij het onderzoek bestaat uit gesprekken en voorbeeldcasuïstiek.

In het sociaal domein is het vaak moeilijk om oorzaak en gevolg goed aan elkaar te kunnen koppelen. Het effect op de beleidsdoelen is van veel meer factoren afhankelijk dan alleen de activiteiten die in de uitvoeringsagenda staan beschreven. Zo kan het aantal kinderen dat te maken heeft met cyberpesten wel dalen maar is het lastig te zeggen of dit effect direct veroorzaakt is door de acties die door de gemeenten worden ingezet.

Na vier jaar vindt een gehele evaluatie van het beleidsplan plaats.